

Prof. dr hab. Grażyna Flicińska-Panfil
Wydział Kompozycji, Dyrygentury, Wokalistyki, Teorii Muzyki i Edukacji Artystycznej
Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu
dziedzina: sztuki
dyscyplina: sztuki muzyczne
sporządzono na podstawie zawartej umowy o dzieło z przekazaniem praw autorskich

Poznań, 20 lipca 2024r.

**RECENZJA W POSTĘPOWANIU DOKTORSKIM
w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie sztuki
w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne
JING LI**

Zlecenie recenzji:

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina Warszawie w związku z wszczęciem przez Radę Dyscypliny Artystycznej postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.

Zlecenie Podjęte na podstawie nowej umowy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2003 r. poz. 742 z późniejszymi zmianami).

Do zlecenia dołączono następujące dokumenty:

- pismo przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej UMFC w Warszawie prof. dr hab. Pawła Łukaszewskiego z dnia 4 czerwca 2024 r.
- dzieło artystyczne w formie nagrania CD
- opis dzieła artystycznego

Recenzja pracy doktorskiej

Praca doktorska pani **Jing Li** zatytułowana „**Twórczość pieśniarska Ferenc Liszta - analiza w kontekście wykonawczym na wybranych przykładach**” „*Pace non trovo*”, „*Benedetto sia'l giorno*”, „*I'vidi in terra angelici costumi*”, „*Oh! Quad je dors*”, „*Enfant, si j'etais roi*”, „*Die Lorelei*”, „*O Lieb', solang du lieben kannst*”, „*Die drei Zigeuner*” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu tego dzieła.

Wybór tematu pracy doktorskiej wynika z zainteresowań Doktorantki twórczością Ferenc Liszta w aspekcie wykonawczym na przykładzie wybranych pieśni.

Dzieło artystyczne

Nagrania dokonano 8 maja 2023 roku w studio nagrań Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie. Realizatorem i reżyserem nagrania była Magdalena Więśław a na fortepianie grała Beata Szebeszyk oraz 6 marca 2024 roku w studio nagrań Filharmonii Warszawskiej. Realizatorem i reżyserem nagrania była wówczas Ewa Lasocka. W tym nagraniu pani Jing Li przy fortepianie towarzyszyła pani Valentyna Kudriavtseva. Promotorem doktoratu pani mgr Jing Li jest prof. dr hab. Ryszard Cieśla.

Dzieło artystyczne obejmuje osiem pieśni Ferenc Liszta:

- „*Pace non trovo*”
- „*Benedetto sia' l giorno*”
- „*I'vidi in terra angelici costumi*”
- „*Oh! Quad je dors*”
- „*Enfant, si j'etais roi*”
- „*Die Lorelei*”
- „*O Lieb', solang du lieben kannst*”
- „*Die deri Zigeuner*”

Wybór kompozytora i konkretnych pieśni z twórczości Ferenc Liszta leży w najbliższym kręgu zainteresowań Doktorantki. Spośród 77 pieśni kompozytora doktorantka wybrała 8 pieśni. Ferenc Liszt to przede wszystkim wirtuoz fortepianu i kompozytor muzyki fortepianowej, orkiestrowej, religijnej oraz organowej. Jest pionierem poematu symfonicznego, w którym muzyka staje się narratorem i odzwierciedla momenty sceniczne. T.z. „lisztomania” towarzyszyła występom Ferenc Liszta. To jego „diaboliczna” gra na fortepianie w czasie koncertów wywoływała w publiczności nadprzyrodzone przeżycia. Ten „nowy, dynamiczny styl” gry ma odzwierciedlenie również w kompozycjach wokalnych. To muzyka nowatorska i pełna emocji. Piękny głos Doktorantki wpisuje się i scala z barwą i kolorem dźwięków predestynujących do wykonawstwa pieśni Liszta. Śpiewaczka z największą sprawnością techniczną pokonuje wszystkie skomplikowane frazy, dając wyraz swojej muzykalności i ogromnej wrażliwości. Przebieg linii melodycznych łączy się z wyrazem wykonawczym. Doktorantka dysponuje ogromnym wachlarzem subtelności dynamicznych, maluje również odcieniami barw. Nade wszystko jednak Artystka przemawia do odbiorcy wyważoną emocjonalnością podkreślając tym samym ekspresję dramaturgii tekstu. Na szczególne podkreślenie zasługuje precyzja w wymowie języka włoskiego i niemieckiego. Te zalety poparte są również doskonałą intonacją, miękkością w głosie oraz wyrównaniem w całej skali. Dobór wybranych przez Doktorantkę pieśni jest bardzo zróżnicowany, przemyślny i ogromnie. Artystka świadomie powołuje do życia materiał muzyczny mistrza romantyzmu w profesjonalny sposób przekazując ideę kompozytora. Te umiejętności wykonawcze poparte są imponującą wiedzą w opisie dzieła artystycznego.

Część opisowa

Istotę dla właściwego odbioru dzieła artystycznego stanowi jego opis w postaci rozprawy doktorskiej. Praca ta, co należy podkreślić, spełnia wymogi pracy naukowej. Całość rozprawy zawarta jest na 157 stronach. Doktorantka przedstawia tezy badawcze, jak i podaje sposób ich dowodzenia. Praca składa się ze wstępu, czterech rozdziałów, podsumowania, bibliografii i netografii. Rozprawa doktorska spełnia wymagania przejrzystości tekstu w rozumieniu jego spójności w ciągu myślowym i wzorcowo łączy się w logiczną całość. Analizowane pieśni Liszta pochodzą z różnych okre-

sów jego twórczości. Opis tych pieśni dotyczy ich cech muzycznych oraz struktury partii wokalne. Autorka dokonuje również szczegółowej analizy tekstów i muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem techniki wokalne. Pani mgr Jing Li zwraca uwagę na unikalny wybór poezji, który odzwierciedla wyjątkową wolność kompozytora. Pieśni te ujawniają ogromną różnorodność stylistyczną i szerokie spektrum technik kompozytorskich.

We wstępie autorka pracy uzasadnia zainteresowania twórczością pieśniarską Liszta. Ta potrzeba wynika z chęci poznania i zgłębienia się w twórczość tego wybitnego wirtuoza fortepianu, pedagoga, a dla autorki pracy przede wszystkim, kompozytora.

Pierwszy rozdział przybliży nam sylwetkę Ferenc Liszta. Rozdział ten podzielony został na trzy etapy twórcze. Autorka skupia się na najważniejszych dziełach kompozytora.

W drugim rozdziale bada wpływ życia osobistego Liszta na jego twórczość a szczególnie na lirykę wokalną. Ten rozdział jest również podzielony na trzy podrozdziały związane z miejscami pobytu kompozytora. Pierwszy z nich dotyczy okresu twórczego pobytu kompozytora w Paryżu. To wtedy Ferenc Liszt inspirował się poezją Francesco Petrarke, Heinricha Heinego, Wiktora Hugo czy Johanna Wolfganga von Goethego. W drugim podrozdziale dotyczącym pobytu kompozytora w Weimarze autorka skupia się na różnorodności tekstów i poszukiwaniu bogactwa melodycznego pieśni. Natomiast ostatni podrozdział opisuje okres rzymski i filozofię oraz duchowości w liryce wokalne tego etapu twórczego. Autorka szczegółowo prześledziła i przeanalizowała różnego rodzaju pieśni artystyczne powstałe w trzech etapach twórczości Liszta. Analiza skupiła się na wewnętrznej duchowej wędrówce kompozytora. Jego kreatywności i ewolucji w warsztacie kompozytorskim.

W trzecim rozdziale autorka dysertacji dokonuje omówienia wybranych pieśni pod kątem genezy ich powstania i tła literackiego.

W czwartym rozdziale autorka pracy łączy własne doświadczenia związane ze śpiewem oraz wiedzą z zakresu wykonawstwa pieśni artystycznych wybranych do analizy i zarejestrowanych jako jej dzieło artystyczne. Omówione zostały istotne cechy struktury muzycznej, korelacji partii fortepianu z partią wokalną aż wreszcie najistotniejszy aspekt dotyczący ich wyrazu artystycznego. Najciekawszym aspektem tego rozdziału jest przeanalizowanie artystycznego zamysłu kompozytora i na tym tle realizacja własnych koncepcji wykonawczych. Każda pieśń jest przetłumaczona na język polski. Artystka wskazuje zastosowanie rozwiązań natury technicznej i wyrazowej owych utworów. Ukazane są głębokie połączenia między umiejętnościami śpiewaka a przekazem emocjonalnym treści tych utworów. Jak podkreśla Doktorantka, umiejętności techniczne muszą być tak doskonałe a wyraz emocjonalny tak głęboki dzięki czemu utwór zyskuje urok i głębię. Tej dogłębnej analizie poddany jest również tekst poetycki. Ciekawe jest w jaki sposób barwa dźwięku wzmacnia ekspresję i emocjonalność wyrazu.

Praca doktorska pani mgr Jing Li jest bardzo ciekawa i napisana z dogłębną znajomością przedmiotu badań. Doktorantka w swojej dociekliwości naukowej jest bardzo rzetelna i wnikliwa. Umiejętnie korzysta z bogatej bibliografii. Dokonana analiza procesu badawczego wpłynęła na rozwiązanie wszystkich założeń rozprawy doktorskiej. Tytuł rozprawy jest tożsamy z treścią opisu a założony cel artystyczny został udokumentowany w sposób przejrzysty i czytelny.

Rozprawa doktorska spełnia wszelkie wymagania pod kątem merytorycznym jak i edytorskim zgodnie ze standardami. Autorka wykazała się ogromną dociekliwością i dużym zaangażowaniem zarówno w sferze badań, jak i przy formowaniu wniosków. Sposób ujęcia tematu, skrupulatność w sferze dokumentacji naukowej świadczą o wyjątkowych walorach tej pracy i są godne najwyższej oceny.

KONKLUZJA

Przedstawiony zapis dzieła artystycznego oraz jego opis stanowią integralną całość bardzo ciekawego materiału zarówno w aspekcie wykonawczym jak i teoretycznym.

Stwierdzam, że praca doktorska pani mgr **Jing Li** poprzez swój twórczy i naukowy charakter stanowi ciekawe kompendium wiedzy na badany temat i wkład w rozwój dyscypliny artystycznej sztuki muzyczne, jak również w dziedzinę sztuki.

Wobec powyższego stwierdzam, iż Doktorantka wykazała się wiedzą teoretyczną a także umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej.

Rozwiązała założenia zagadnienia artystyczne i spełniła tym samym wymagania art. 187 ustawy z dnia 18 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. 2023 poz. 742 z późniejszymi zmianami).

Z związku z powyższym wnoszę o przyjęcie przedstawionej pracy doktorskiej pani mgr Jing Li

Grażyna Flicińska-Panfil
prof. dr hab. Grażyna Flicińska-Panfil